

FORSVARETS EFTERRETNINGSTJENESTE

10. maj 2006

SITUATIONS- OG TRUSSELSVURDERING FOR IRAK.

1. Valget den 15. december 2005 markerede endnu en milepæl i den politiske overgangsproces i Irak. Med nedsættelsen af en ny irakisk regering sættes punktum for den politiske overgangsproces. Den fortsatte vold, ikke mindst volden der knytter sig til den stadigt mere udtalt konflikt mellem Iraks religiøse grupper, lægger dog en afgørende dæmper på mulighederne for en fredelig politisk udvikling på kort sigt.
2. Sikkerhedssituationen er fortsat kritisk i det centrale Irak og i Bagdad, hvor især sunniarabiske oprørsgrupper retter angreb mod koalitionen og mod irakiske institutioner, deriblandt de irakiske sikkerhedsstyrker. Terrorbevægelser gennemfører desuden angreb mod civile irakere i et forsøg på at puste til ilden i den ulmende religiøse konflikt mellem shiitter og sunniarabere. Bagdad oplever et højt niveau af likvideringer, som formodentlig udspringer af spændinger mellem Iraks religiøse grupper.
3. Mistilliden mellem Iraks religiøse grupper, særligt mellem sunnitter og shiitter, er blevet stadig mere udtalt siden Saddam Husseins regimes fald. Siden bombningen af den gyldne moske i Samarra den 22. februar 2006 er der sket en markant stigning i den religiøst motiverede vold mellem irakerne. En konsekvens af mistroen mellem de religiøse grupper er, at irakere flytter fra religiøst blandede områder i et forsøg på at undslippe volden. Fænomenet er mest markant i Bagdad og Diyala, hvor befolkningen er religiøst heterogen, men finder også sted blandt Basra-provinsens sunniarabiske mindretal.
4. Der sker fortsat fremskridt i opbygningen af de irakiske sikkerhedsstyrker. På trods af betydelige fremskridt har sikkerhedsstyrkerne ikke været i stand til at efterkomme den irakiske befolknings behov for sikkerhed, som er steget i takt med befolkningens frygt for religiøst motiveret vold. Det har resulteret i, at de politiske bevægelser militser varetager sikkerheden i visse områder, særligt i Bagdad.
5. Holdningen til koalitionen tilstedeværelse og rolle i Irak vil blive et centralt tema på den politiske dagsorden efter regeringsdannelsen. I befolkningen er der en voksende modstand mod koalitionen tilstedeværelse. I modsætning til befolkningen er der blandt flere politikere en betydelig frygt for, at koalitionen trækker sig for hurtigt ud af Irak. Også blandt sunniarabiske ledere kan der spores en stigende bekymring for, at de shiitisk dominerede sikkerhedsstyrker vil indlede en hårdhændet offensiv mod sunniaraberne, når koalitionen mindsker sit engagement i Irak.
6. FE vurderer, at volden mellem Iraks religiøse og etniske grupper vil stige yderligere og få et borgerkrigs-lignende omfang, hvis koalitionen trækker sine styrker ud af landet før de irakiske sikkerhedsstyrker er i stand til at opretholde sikkerheden.
7. Processen med at danne en ny irakisk regering forløber trægt. Processen har afspejlet såvel manglen på kompromisvilje hos de politiske bevægelser som bevæ-

gelsernes meget forskellige visioner for fremtidens Irak. Synligst har været sunniarabernes forsøg på at genvinde noget af deres tabte politiske indflydelse. Processen har samtidig demonstreret de interne modsætninger på den shiitiske liste, Den Forenede Irakiske Alliance, og derved betonet potentialet for et fremtidigt politisk opgør mellem de shiitiske bevægelser. Det er mest sandsynligt, at sunniaraberne opnår symbolsk snarere end reel indflydelse i en ny irakisk regering. Dermed mindskes muligheden for på kort sigt at inddæmme det sunniarabiske oprør i det centrale Irak.

8. Problemerne med at nå til enighed mellem Iraks politiske bevægelser peger på, at en national samlingsregering får overordentligt svært ved at enes om politiske tiltag. En handlingslammet irakisk regering vil betyde øget indflydelse til provinsrådene. Det vil styrke den decentralisering, der indledningsvis er lagt op til i den irakiske forfatning. Det er sandsynligt, at en yderligere decentralisering vil skærpe de forskelle mellem Iraks provinser, som allerede eksisterer. Dermed øges sandsynligheden for, at Irak i de kommende år vil bevæge sig i retning af en opdeling af staten i føderale enheder.

9. Den irakiske befolkning havde store forventninger til økonomisk fremgang efter Saddam Husseins fald. Disse forventninger er imidlertid ikke blevet indfriet. Volden, lovløsheden og regeringens handlingslammelse har gjort genopbygning og reformering af Iraks nedslidte økonomi yderst vanskelig. Den økonomiske vækst vil formodentlig være beskeden i 2006 på grund af sikkerhedssituationen og den langsomme genopbygningsindsats. Derfor vil der ikke ske nogen mærkbar nedbringelse af den meget høje arbejdsløshed.

10. Den irakiske regering forpligtede sig sidste år i en aftale med IMF til at gennemføre et ambitiøst reformprogram. Det mest kontroversielle punkt i reformpakken er en reduktion af den omfattende subsidiering af olieprodukter og fødevarer. FE vurderer, at det kan føre til demonstrationer og folkelig protester, hvis den irakiske regering mod forventning gennemfører store reduktioner i subsidieringen af olieprodukter og fødevarer. Disse protester vil dog næppe få karakter af et voldeligt oprør.

11. Volden i Irak udspringer af et bredt spektrum af grupper og retter sig mod koalitionen, irakiske institutioner, deriblandt sikkerhedsstyrkerne og civile irakere. Volden er først og fremmest et internt irakisk anliggende. De angreb, der gennemføres af udlændinge, udgør en meget lille del af den samlede vold i Irak.

12. Der er store regionale forskelle på intensitet, metoder og motivation for volden. En stor del af volden har sin rod i den politiske udvikling, men også andre forhold, deriblandt kriminalitet, gør sig gældende. Volden kan groft opdeles i seks hovedgrupper, som hver især har en egen dynamik; sunniarabisk oprørskamp, sunnikstremistisk terror, radikale shiitiske oprørsgrupper, religiøs og etnisk motiveret vold, intershiitisk vold samt vold relateret til kriminel aktivitet.

13. Det er umuligt at definere og afgrænse de enkelte konflikter præcist. Der er et vist lokalt samarbejde mellem nogle af grupperne, men indbyrdes stridigheder samt ideologiske og religiøse forskelle begrænser samarbejdet.

14. De oftest forekommende angreb på koalitionen enheder består af angreb med improviserede bomber og beskydning af faste installationer med morterer og raketter.

Siden årsskiftet er det samlede antal angreb på koalitionen, de irakiske sikkerhedsstyrker og civile steget.

15. Basra-provinsen i Sydirak er betydeligt roligere end provinserne i det centrale Irak. Situationen er dog spidset noget til på det seneste, og antallet af angreb på koalitionen er siden februar 2006 steget. Den seneste stigning i antallet af angreb har også inkluderet en tilbagekomst af en særlig avanceret type vejsidebombe med en retningsbestemt ladning. Det er formodentlig bomber af denne type, der står bag de to seneste danske dødsfald i området. Angreb med denne type bombe bliver sandsynligvis udført af shiitiske udbrydergrupper, der tidligere var loyale overfor Muqtada al-Sadr.

16. Den 14. februar 2006 indførte Basra provinsråd en ikke-samarbejdspolitik med koalitionen. Denne politik blev begrundet med de danske Muhammed-tegninger og offentliggørelse af en video, der viser britiske soldaters overgreb på civile irakere. Provinsrådet traf en lignende beslutning september 2005, som følge af en britisk operation mod en irakisk politistation. Denne boykot blev afblæst efter en britisk beklagelse af aktionen mod politistationen. Den nuværende ikke-samarbejdspolitik har blandt andet ført til en forringelse af samarbejdet mellem koalitionen og de lokale myndigheder. Der har dog siden april været en opblødning af ikke-samarbejdspolitikken og den 3. maj 2006 ophævede provinsrådet officielt boykotten mod Danmark og Storbritannien.

17. Truslen fra angreb mod danske styrker, herunder terrortruslen, vurderes som **HØJ** i det sydlige Irak og **MEGET HØJ** i det centrale Irak. Truslen fra civile uroligheder i det sydlige og centrale Irak vurderes som **HØJ**, mens truslen fra sabotage og subversion (undergravende virksomhed) mod danske styrker vurderes som **MIDDEL**. Den landmilitære minefare og faren fra ueksploderet ammunition vurderes som **MIDDEL** til **HØJ** alt efter område. Truslen mod lufttransport af danske styrker i irakisk luft rum varierer fra **LAV** til **HØJ**, afhængig af flyvehøjde og område.

18. En række grupperinger og organisationer i Irak gennemfører omfattende spionage imod den multinationale styrke, herunder den danske styrke i Basra-provinsen. Spionagen foretages primært af irakiske oprørsgrupper, kriminelle organisationer, visse militser og stammer samt udenlandske efterretningstjenester. Truslen fra spionage mod de danske styrker i Irak vurderes derfor som **HØJ**.

19. Truslen fra biologiske og kemiske kampstoffer vurderes som **LAV**, mens truslen fra terrorgruppers egenfremstillede biologiske og kemiske giftstoffer vurderes som **MIDDEL**. Truslen mod danske enheder i form af organiseret kriminalitet, der også kan omfatte gidseltagning, vold og brug af håndvåben, vurderes at være **MIDDEL**.